

prima instanță: M. Țurcan
instanța de apel: A. Panov, A. Minciuna, M. Moraru

dosarul nr. 2ra-1323/16

DECIZIE

13 iulie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Maria Ghervas
Nicolae Craiu

examinînd recursul declarat de către Sommer Natalia,
în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sommer Anatolii
împotriva Nataliei Sommer cu privire la stabilirea modului de folosință a bunului
imobil și deschiderea conturilor personale,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 27 ianuarie 2016, prin care a fost
respins apelul declarat de către Sommer Natalia și menținută hotărîrea Judecătoriei
Botanica mun. Chișinău din 09 iunie 2015, prin care acțiunea a fost admisă parțial,

c o n s t a t ă:

La 19 ianuarie 2015, Sommer Anatolii a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Nataliei Sommer cu privire la stabilirea modului de folosință a bunului
imobil și deschiderea conturilor personale.

În motivarea acțiunii a indicat că împreună cu soția Sommer Natalia au devenit
coproprietarii apartamentului nr. 39 situat în mun. Chișinău, str. Titulescu 53/2, în baza
contractului de vânzare-cumpărare din 15 decembrie 1999, înregistrat la Oficiul
Cadastral Teritorial cu nr. cadastral 0100108.156.01.039.

Susține că a divorțat cu soția Sommer Natalia în anul 2014, iar la momentul
actual în apartamentul sus menționat împreună cu dînsul locuiește fosta soție Sommer
Natalia și copii lor comuni Sommer Anastasia anul nașterii 01 aprilie 2003 și
Sommer Antonina, anul nașterii 28 octombrie 2008.

Menționează că din cauza lipsei acordului comun în ceea ce privește modului de
folosire a bunurilor comune, deseori apar conflicte, mai cu seamă în privința achitării
serviciilor comunale.

Afirmă că dorește să se folosească de o odaie separată din apartament și să aibă
posibilitatea pe viitor să achite separat facturile serviciilor comunale, iar pentru
realizarea acestui fapt este necesară deschiderea conturilor personale separate.

Solicită reclamatul: stabilirea modului de folosire a apartamentului nr. 39 situat
în mun. Chișinău, str. Titulescu, 53/2, cu două odăi, atribuindu-i lui Sommer Anatolii
odaia cu suprafața de 9,6 m.p., iar Nataliei Sommer cu copiii Sommer Antonina și

Sommer Anastasia odaia cu suprafața de 13,3 m.p., bucătăria, baia, viceul și coridorul rămânând în folosință comună; modificarea contractului de închiriere a spațiului locativ apartamentul nr. 39 situat în mun. Chișinău, str. Titulescu, 53/2 și deschiderea conturilor separate pentru familia Sommer Anatolii și separat pentru familia Sommer Natalia cu copii Sommer Antonina și Sommer Anastasia.

Prin hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 09 iunie 2015, acțiunea a fost admisă parțial, fiind stabilit modul de folosință a bunului imobil, apartamentul nr. 39, str. Titulescu, 53/2, mun. Chișinău cu suprafața totală de 40,8 m. p. compus din două odăi locative în felul următor: lui Sommer Anatolii s-a atribuit în folosință camera de locuit cu suprafața de 9, 6 m. p.; Nataliei Sommer cu copiii Sommer Antonina și Sommer Anastasia s-a atribuit în folosință camera de locuit cu suprafața de 13,3 m. p.; și în folosința comună lui Sommer Anatolii și Sommer Natalia s-au atribuit: bucătăria nr. 68, antreul nr. 65, bloc sanitar nr. 66, bloc sanitar nr. 67.

Prin aceeași hotărâre a fost dispusă deschiderea conturilor separate pentru fiecare familie și anume: separat pentru familia Sommer Anatolii și separat pentru familia Sommer Natalia cu copii Sommer Antonina și Sommer Anastasia.

Totodată, a fost respins ca nefondat capătul de cerere a lui Sommer Anatolii către Sommer Natalia privind modificarea contractului de închiriere a spațiului locativ.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 27 ianuarie 2016, a fost respins apelul declarat de către Sommer Natalia și menținută hotărârea primei instanțe.

La 08 aprilie 2016, Sommer Natalia a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri cu privire la respingerea acțiunii.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia contestată, considerînd-o neîntemeiată, deoarece de către instanța de judecată au fost aplicate eronat normele de drept material.

Menționează că prima instanță și instanța de apel a examinat superficial cauza, fiind adoptate fără a se ține cont la stabilirea modului de folosință a apartamentului, de interesul copiilor minori comuni, față de care intimatul Sommer Anatolii are obligații părintești.

Cu referire la art. 51 alin. (2) și alin. (3), art. 52 alin. (1), art. 58, art. 60 din Codul familiei, art. 18 alin. (1) din Legea privind drepturile copilului nr. 338 din 15 decembrie 1994, art. 18 alin. (1) din Convenția internațională din 20 noiembrie 1989 cu privire la drepturile copilului, în vigoare pentru Republica Moldova din 25 februarie 1993, menționează că ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului, care trebuie să conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

Consideră recurenta că judecarea cauzei civile vizate a avut loc cu încălcarea art. 6 paragraful 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care garantează dreptul la un proces echitabil, deoarece instanțele naționale au ignorat argumentele sale, inclusiv a celor din cererea de apel.

Or, în sensul articolului sus enunțat din Convenție, instanțele naționale trebuie să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, de asemenea noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți, ori concluziile instanței inferioare.

Mai invocă că instanța urma să atragă în proces în calitate de intervenient Direcția municipală pentru protecția dreptului copilului.

La 18 mai 2016, Sommer Anatoliei a depus referință asupra recursului declarat de către Sommer Natalia, invocând caracterul neîntemeiat al acestuia și legalitatea deciziei instanței de apel și hotărîrea primei instanțe.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Materialele cauzei atestă că copia deciziei instanței de apel din 27 ianuarie 2016 a fost expediată în adresa recurenteii la 08 februarie 2016, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire nr. 13157 (f. d. 69).

Astfel, instanța de recurs consideră că recurenta s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 08 aprilie 2016, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri cu privire la respingerea acțiunii din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărîre.

Fiind investită cu judecarea acțiunii în cauză, avînd ca obiect al litigiului stabilirea modului de folosință a apartamentului nr. 39 situat în mun. Chișinău, str. Titulescu, 53/2, deschiderea conturilor separate, precum și modificarea contractului de închiriere a spațiului locativ a apartamentului sus menționat, prima instanță a ajuns la concluzia temeiniciei parțiale a acțiunii și admiterea parțială a acesteia, soluție care a fost menținută și de instanța de apel.

În sprijinul opiniei enunțate instanțele au invocat prevederile art. 345 alin. (2) și art. 347 alin. (1) Cod civil, considerînd că este echitabil și legitim ca apelanta Sommer Natalia cu cei doi copii să se folosească de odaia cu suprafața de 13,3 m. p., iar Sommer Anatoliei, de odaia cu suprafața de 9,6 m. p..

La fel, instanțele ierarhic inferioare au ajuns la concluzia temeiniciei pretențiilor privind delimitarea plăților pentru serviciile locativ comunale prestate, în corespundere cu spațiul locativ efectiv folosit.

Instanța de recurs constată, însă, că fiind, la soluționarea pricinii, stabilite pe deplin circumstanțele care au importanță pentru judecarea cauzei în fond, concluziile instanțelor de judecată și soluția dată în sensul admiterii acțiunii sunt incorecte, fapt ce rezultă din interpretarea greșită a prevederilor, în coroborare cu materialul probator prezentat de părți.

Astfel, materialele cauzei denotă că potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile, apartamentului nr. 39 situat în mun. Chișinău, str. Titulescu, 53/2, aparține cu drept de proprietate comună lui Sommer Anatoliei și Sommer Natalia în baza Contractului de vânzare-cumpărare nr. 2791 din 15 decembrie 1999 (f. d. 10).

Aici se va remarca că potrivit fișei locuințe, eliberate de Întreprinderea Municipală de Gestionarea Fondului Locativ nr. 1, mun. Chișinău, în apartamentul nr. 39, situat în mun. Chișinău, str. Titulescu, 53/2, domiciliază Sommer Anatoliei, Sommer Natalia, Sommer Anastasia și Sommer Anastasia (f. d. 6).

Tot actele cauzei atestă că la 11 noiembrie 2014 căsătoria dintre Sommer Anatolii și Sommer Natalia a fost desfăcută, fapt ce se confirmă prin certificatul de divorț nr. D-IV 05012005 (f. d. 14).

Iar prin certificatele de naștere nr. 644 din 23 aprilie 2003 și nr. 2503 din 05 noiembrie 2008, se confirmă că Sommer Anastasia și Sommer Antonina sunt copii comuni lui Sommer Anatolii și Nataliei Sommer (f. d. 7).

La fel, din planul geometric al încăperii izolate rezultă că apartamentul nr. 39, situat în mun. Chișinău, str. Titulescu 53/2 este compus din două odăi locative cu suprafața de 9,6 m. p. și respectiv 13,3 m. p., bucătărie, antreu și două blocuri sanitare (f. d. 13).

Înaintând acțiunea în judecată împotriva Nataliei Sommer, Sommer Anatolii, a solicitat, în temeiul art. 347 Cod civil, stabilirea modului de folosință a apartamentului nr. 39 situat în mun. Chișinău, str. Titulescu 53/2, deschiderea conturilor separate, precum și modificarea contractului de închiriere a spațiului locativ a apartamentului sus menționat, invocând că din cauza neînțelegerii în privința modului de folosire a bunurilor comune, apar deseori conflicte, mai cu seamă în privința achitării serviciilor comunale.

Potrivit art. 345 alin. (2) Cod civil, dacă bunul este comun, proprietatea pe cote-părți se prezumă pînă la proba contrară.

În conformitate cu art. 346 alin. (1) Cod civil, fiecare coproprietar este proprietarul exclusiv al unei cote-părți ideale din bunul comun. Cotele-părți sînt prezumate a fi egale pînă la probă contrară. Dacă bunul a fost dobândit printr-un act juridic, nu se va putea face probă contrară decât prin înscrisuri.

Iar conform art. 347 alin. (1) și alin. (2) Cod civil, fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul proprietate comună pe cote-părți în măsura care nu schimbă destinația lui și nu aduce atingere drepturilor celorlalți coproprietari.

Modul de folosire a bunului comun se stabilește prin acordul coproprietarilor sau, în caz de divergențe, prin hotărîre judecătorească în baza unei aprecieri echitabile a intereselor tuturor coproprietarilor.

Din conținutul normei citate este de înțeles că atributul folosinței, care intră în conținutul juridic al dreptului de proprietate comună pe cote-părți, constă în dreptul coproprietarilor de a utiliza bunul comun în propriul lor interes. Anume prin intermediul acestui atribut coproprietarii își satisfac necesitățile proprii pe care le poate produce bunul proprietate comună.

Corelativ, alin. (2) din norma citată, impune a concluziona că la stabilirea modului de folosință este necesar să existe acordul tuturor coproprietarilor, adică trebuie să existe consens. Iar dacă coproprietarii nu vor ajunge la un numitor comun referitor la stabilirea modului de folosire a bunului comun, acesta va fi stabilit prin hotărîre judecătorească, la cererea oricărui coproprietar. Instanța judecătorească la adoptarea hotărîrii va ține cont de aptul că folosirea bunului comun trebuie să fie echitabilă și să corespundă intereselor tuturor coproprietarilor.

Raportînd elementele enunțate la circumstanțele prezentului litigiu, materialul probator administrat, instanța de recurs consideră că modul de folosință a apartamentului nr. 39 situat în mun. Chișinău, str. Titulescu, 53/2 dintre Sommer Anatolii și Sommer Natalia a fost stabilit în baza unor aprecieri inechitabile și arbitrare.

În această ordine de idei, se constată că instanțele ierarhic inferioare stabilind modul de folosință a apartamentului nr. 39 situat în mun. Chișinău, str. Titulescu, 53/2 și anume, atribuindu-i lui Sommer Anatolii în folosință odaia cu suprafața de 9,6 m. p., iar Nataliei Sommer împreună cu copiii minori Sommer Anastasia și Sommer Antonina odaia cu suprafața de 13,3 m. p., nu au ținut cont de interesele tuturor coproprietarilor, ori din simplu calcul efectuat, rezultă că recurenteii Sommer Natalia î-i va reveni în folosință a treia parte din suprafața atribuită în folosință, ceea ce constituie 4,43 m.p., fiind de două ori mai mică, spre deosebire de suprafața atribuită în folosință lui Sommer Anatolii, care va locui singur în odaia cu suprafața de 9,6 m. p..

Și aceasta în condițiile în care copiii minori Sommer Anastasia și Sommer Antonina sunt copii comuni a lui Sommer Anatolii și Sommer Natalia.

Iar în sensul art. 18 alin. (1) al Convenției internaționale cu privire la drepturile copilului din 20 noiembrie 1989, la care Republica Moldova este parte, ambii părinți au o răspundere comună pentru creșterea și dezvoltarea copilului. Răspunderea pentru creșterea copilului și asigurarea dezvoltării sale le revine în primul rând părinților, care trebuie să se conducă înainte de orice după interesul superior al copilului.

Pe de altă parte, Sommer Anatolii nu a prezentat probe, ce ar confirma necesitatea stabilirii modului de folosire a apartamentului nr. 39 situat în mun. Chișinău, str. Titulescu 53/2, precum și probe ce ar confirma că dînsul poate pretinde la atribuirea în folosință a odăii locative cu suprafața de 9,6 m.p., iar recurenteii cu doi copii minori a odăii locative cu suprafața de 13,3 m. p.

Așadar, avînd în vedere cele precizate, în coroborare cu prevederile art. 345 alin.(2) Cod civil, citate anterior, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recurenta Sommer Natalia și intimatul Sommer Anatolii, fiind coproprietari a câte ½ cotă-parte din apartamentul în litigiu, se pot folosi în comun de întregul apartament sau să purceadă la împărțirea acestuia, fapt ce atestă netemeinicia pretenției intimatului cu privire la stabilirea modului de folosință a bunului imobil și impune respingerea acestea ca fiind eneîntemeiată.

Întru susținerea opiniei enunțate se rețin și prevederile art. 315 alin. (1), (2) și (4) Cod civil, conform căruia, proprietarul are drept de posesiune, de folosință și de dispoziție asupra bunului. Dreptul de proprietate este perpetuu. Dreptul de folosință include și libertatea persoanei de a nu folosi bunul, precum dispozițiile art. 347 alin. (1) Cod civil, care direct stipulează că fiecare coproprietar are dreptul de a folosi bunul proprietate comună pe cote-părți în măsura care nu schimbă destinația lui și nu aduce atingere drepturilor celorlalți coproprietari.

În speță prezintă relevanță și dispozițiile art. 1 din Primul Protocol adițional la Convenția pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, care indică că orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică și în condițiile prevăzute de lege și de principiile generale ale dreptului internațional, respectiv dreptul de proprietate este unul garantat.

Față de cele expuse, se constată a fi neîntemeiate și urmează a fi respinse și cerințele acțiunii cu privire la modificarea contractului de închiriere a spațiului locativ și deschiderea conturilor personale separate, mai mult că acestea fiind cerințe subsecvente celei cu privire la stabilirea modului de folosință a încăperilor de locuit, care la caz sa constatat a fi una neîntemeiată.

Cele relatate în ansamblu atestă temeinicia recursului declarat de către Sommer Natalia și indică la ilegalitatea hotărîrilor de judecată a instanțelor ierarhic inferioare, fapt ce impune casarea acestora.

Față de cele ce preced și fiind cert că circumstanțele pricinii au fost constatate de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, nefiind necesară verificarea suplimentară a căror-va dovezi, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe și a emite o nouă hotărîre prin care a respinge acțiunea lui Sommer Anatoliei împotriva Nataliei Sommer cu privire la stabilirea modului de folosință a bunului imobil și deschiderea conturilor personale.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) art. 445 alin. (3) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Sommer Natalia.

Se casează integral decizia Curții de Apel Chișinău din 27 ianuarie 2016 și hotărîrea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 09 iunie 2015, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Sommer Anatoliei împotriva Nataliei Sommer cu privire la stabilirea modului de folosință a bunului imobil și deschiderea conturilor personale și se emite o nouă hotărîre, prin care:

Se respinge acțiunea lui Sommer Anatoliei împotriva Nataliei Sommer cu privire la stabilirea modului de folosință a bunului imobil și deschiderea conturilor personale.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Maria Ghervas

Nicolae Craiu